

מכתב תורת

שינוי הדף היומי בדרך קצרה

לע"נ ר' אריה ליב בן רבי אהרן יוניר ז"ל הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 276 פרשת ויקרא תשפ"ה

סנהדרין קי-קיג מכות ב-ד

דף קי אשת און בן פלת סתרה את שערך וכל מי שבא לקרוא לו כשראה אותה חזר לאחוריו ובינתים נבלעו, אשת קרה אמרה לו ראה מה עשה משה, הוא מלך את אחיו עשה כהן גדול ואת בני אחיו עשה סגני כהונה, וכשבאה תרומה היא הולכת לכהן וכשהלוי מקבל מעשר הוא צריך לתת מזה מעשר לכהן, ועוד נפשי גזו את שערך ועשה אתכם כגלגל אמר לה גם הוא גילת את שערך והלכה לו שהוא אמר **תמות נפשי עם פלישתים**, ועוד שאמר לכם לעשות תלתי ואם התחלת נחשב מצוה הלכה את אנשיך, ומה שכתוב **למכות נשים בנתה ביתה** זו אשת און בן פלת **ואולת בידה תהרסה זו אשת קורה**, מה שכתוב **ויקומו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמישים ומאתים** מיוחדים שבעדה קריאי מרוד שידעו לעבר נשים ולקבוע דרשים, **אנשי שם** שהיה להם שם בכל העולם, **וישמע משה ויפול על פניו** אמר ר' שמואל בר נחמני בשם ר' יוחנן שהשמועה היא שחשדוהו מאשת איש שכתוב **ויקרא למשה במחנה ולמד מזה** ר' שמואל בר יצחק שכל אחד ואחד קנא לאשתו ממה שכתוב **ומשה יקח את האהלה ויטעל לו מחוץ למחנה**, ר"ל אמר על הפסוק **ויקם משה וילך אל דתן ואבירם** שכל מחזיקים במחלוקת כדברי רב שהמחזיק במחלוקת עובר בלאו של **לא יהיה קורה וכעתו**, ורב איש אומר שראויה לו צריעת שכתוב כאן **ביד משה לו וכתוב ויאמר לו** ר' עזר הבא נא ידך בחיץ.

ר' יוסי אומר שהחולק על מלכות בית דוד ראוי להכישו נחש שכתוב **ויזבח אדוניו צאן ובקר ומריא עם הארץ והחולת וכתוב עם חמת וזחלי עפר**, ורב חסדא אומר שהחולק על רבו כחולק על רבו השכינה שכתוב **בהצותם על ה'**, ורב חמא בר חנינא אומר שיעושה מריבה עם רבו כעושה עם השכינה שכתוב **המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את ה'**, ור' חנינא בר פפא אומר שמתרעם על רבו כמתרעם על השכינה שכתוב **לא עלינו מלונותיכם כל על ה'**, ור' אבהו אומר שהמהרהר אחר רבו כמהרהר על השכינה שכתוב **ויזכר הפעם באלוקים ובמשה**, ר"ל אומר שהפסוק **עושר שמור לבעלי לרעתו** נאמר על עושר של קורה, ומה שכתוב **ואת כל היקים אשר ברבליהם** אמר ר"א שזה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו, ור' יוסי אומר שמפתחות בית גנוזי של קורה היו משה ג' מנות פדרות לבנות וזה רק המפתחות והמגעולים, ור' חמא בר חנינא אומר שיוסף הטמין במצרים ג' מטמוניות, אחת מצא קורה ואחת מצא אנטונינוס כך אמירוהו ואחת גנוזה וצאת לעתיד לבא. ר' יוחנן אומר שקורה עצמו אינו מהבלועים ולא מהשורפים שכתוב **בלעיה ואת כל האדם אשר לקורה ולד עמו**, ובשורפים כתוב **באכל האש את חמישים ומאתים איש** ולא קורה, אך בברייתא שנינו שקורה הוא מהשורפים ומהבלועים שכתוב **ובלעו אותם און קורה וכתוב ואש יצא מאת ה' ותאכל את חמישים ומאתים איש** וקורה עמו.

רבא דרש בפסוק **שמש ירח עמד וזולה לאור חציך יהלכו**, שהשמש והירח עלו לזולב ואמרו רבונו של עולם אם אתה עושה כך לכן עמרם נצא ואם לא נצא והקב"ה זקק בהם חסדו אמר להם על כבודי אם מתייתם ועל כבודי של בשר וזהו קיום צמח וטבל אותה במים ונתנה הרומה שלו והעבירה בעשן וזה נחרך ואמר לי שמע מה שהם אומרים ושמעתי שהם אומרים משה אומר ותרתי אמת זה בראים, **עמד ב' ואמר לי** שכל י' יום הגיהנם מחזיר אותם כבשר בקלתה און אומרים משה אמת ותורתו אמת הם בראים.

שנו בשם רב על הפסוק **ובני קרח לא מתו** שהתבצר להם מקום בגיהנם וישבו עליו ואמרו שירה ורבה בר בר חנה אמר שפעם הלך בדרך וישמעאלי אחד אמר לו בא וראה לך את בלועי קרח וריתתי שני נקבים שניה משען עשן והוא קיץ גיתו צמר וטבל אותה במים ונתנה הרומה שלו והעבירה בעשן וזה נחרך ואמר לי שמע מה שהם אומרים ושמעתי שהם אומרים משה אומר ותרתי אמת זה בראים, **עמד ב' ואמר לי** שכל י' יום הגיהנם מחזיר אותם כבשר בקלתה און אומרים משה אמת ותורתו אמת הם בראים.

שנו בברייתא שר"ע סובר שלדור המדבר אין חלק לעוה"ב שכתוב **במדבר הוה יתמו ושם ימותו**, שיתמו בעוה"ב ויתמו לעוה"ב, ועוד כתוב **אשר נשבעתי באפי אם יבואון אל מנוחתו**, ור"א אומר שהם באים לעוה"ב שכתוב **אספו לי חסידיו כורתיה בריית עלי זבח** ומה שכתוב אשר נשבעתי הכוונה שנשבעתי אך אני חורב בן, ור' יהושע בן קרחה סובר שהפסוק הוה יתמו נאמר נכונה דורות בעוה"ב **אספו לי חסידיו** אלו הצדיקים שכלל דוד ודוד, **כורתיה בריית** אלו חניניה מישאל ועודיה שמסרו עצמם על כבשן האש, **עלי זבח** אלו ר"ע וחביריו שסמרו עצמם לשחיטה על דברי תורה, ור"ש בן מנסיא סובר שדור המדבר באים לעוה"ב **שכתוב ויפרידו לי שוכן ובוא ציון בריית**, ורבה בר בר חנה אמר בשם ר' יוחנן שר"ע צוב נאון את חסידותו שכתוב **הולך וקראת באוני ירושלים לאמר זכרת לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר באים לא זרועה** הם אחרים באים בזכות הדור הזה ק"ה עם עצמם.

משנה לר"ע עשרת השבטים אינם עתירים לחזור וכתוב **וישליכם אל ארץ אחרת ק"ה** וכמו שיום הולך ואינו חוזר כך הם ליכו ולא יחזרו, ור"א למד את הפסוק שכמו יום שמאפיל ומאיר כך עשרת השבטים שיש להם אהלה איהל המאירה להם. **גמרא** בברייתא למד ר"ע שיש עשרת השבטים לא באים לעוה"ב מהפסוק **ויחטש ה' מעל ארמתיא ובקצף גדול**, ויחטש בעוה"ב **וישליכם** בעוה"ב, ור"ש בן יהודה איש כפר עכו למד בשם ר"ש שאם מעשיהם כיום הזה הם חזירים ואם לא אינם חזירים, ורבי אומר שהם באים לעוה"ב שכתוב **ביום ההוא יתקע בשופר גדול**, ואמר רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן שר"ע צוב את חסידותו שכתוב **הולך וקראת את הברבים אהלה צמנה ואמרת שובה משוכה ישראל נאם ה' ולא אפיל פני בכס כי חסיד אני נאם ה' לא אטור לעולם**, וחסידות ר"ע כמו ששנינו **על קטני בני רשעי ישראל** לא באים לעוה"ב שכתוב **כי הנה הייתם באי ברע כנתנו ויהי לנו זדים וכל עושי רשעה קני ולתת אותם הייתם באים ה' צבקות אשר לא יזכור עלי שרש ויהי לנו בעוה"ב וענף בעוה"ב**, ור"ע סובר שהם באים לעוה"ב שכתוב **שומר פתאים ה' ובכרתי היים קוראים לתינוק פתאי**, ועוד כתוב **גדודו אילנא ונתחלה ברם עיקר שרשתיא במרצה שובקין**, ומה שכתוב **לענון פתאי שרש וענף** הכוונה שלהם לאתם לא מצוה ולא שיר קוראים, ועוד יש לפרש שרש זה נשמה וענף זה הגוף, אך קטני בני רשעי עכו"ם לכ"ע אינם באים לעוה"ב, ור"א למד את זה מהפסוק **ותאבדו כל זכר למי**.

נחלקו ר' חייא ור"ש בן רבי ממתי תינוק משתחבט וחי' עוה"ב, אם משעת לידתו שכתוב **יבואו ויגידו צדקתו לעם גולד כי עשה**, או משעה שהוא דיבר שכתוב **זרע יעברנו יסופר לה' לדוד**, ורבינא סובר משעה שנזרע שכתוב **זרע יעברנו**, ור"ב בר יצחק אומר משעה שנימול שכתוב **עני אני וגורע נעוריי** **אמתיא** ואין לקרוא אמתיא שמו של אמונים אלא שאומרים אמתיא, **אמתיא** ור"א אומר שמה שר"א למד קל מלך נאמן. חיל מבאר בפסוק **לכן הרחיבה שאלו נפשה ופקדה פיה לבכי חוק** ואמר ר' אהרן ר"ל למי שמשייר אפילו חוק אחד ור' יוחנן אמר שהקב"ה לא רוצה שידונן ק"ל לבכי חובה אלא אפילו אם לא למד אלא חוק אחד, וכן נחלקו בפסוק **ויהיה בכל הארץ נאם ה' פי רוצה בה יכרתו ויגורו והשלישית יוותר בה**, ור"ל למד שלישי של בני שם, ור' יוחנן אמר שאין הקב"ה רוצה שידונן ק"ל אלא אפילו שלישי של נח ויוותר, וכן נחלקו בפסוק **כי אניכי בעלתי בכס ולקחתיו אתכם אותי מעיר ושנים ממשפחה** ור"ל אומר שהדברים כפשוטם, ור' יוחנן אומר שכתוב הקב"ה רוצה שידונן ק"ל אלא הכוונה שאחד מעיר מוכה את כל העיר ושנים ממשפחה מזכים את כל המשפחה, וכן דרש רב כהנא לפני רב הפני בר שהדברים כפשוטם ואמר לו רב שלא נח לקב"ה לדרוש כך אלא אמר מעיר מוכה את כל העיר ואחד ממשפחה מזכה את כל המשפחה. **רב ראה** שוב כהנא חופף ראשו ואז לא שלב לפניו אמר לו רב ולא תמצא בארץ החיים אמר לו רב כהנא אתה מקללני אמר לו רב שאני לומר את הפסוק שהתורה לא תמצא בני שמתיא ועצמו ועליו.

רב סימאי אומר שבפסוק אחד נאמר **ולקחתיו אתכם לי לעם וכתוב והבאתי אתכם** ויש להקיש ביאתם ממצרים כביאתם לארץ שנכנסו רק שנים מתוך ס' יבואו והשאר מתו בימי אפלה, ואמר רבא שכן יהיה בימות המשיח שכתוב וענתה שמה כימי נעוריה וכיום עלותה מארץ מצרים.

דף קיג ר' חייא ור"ש בן רבי ממתי תינוק משתחבט וחי' עוה"ב, אם משעת לידתו שכתוב **יבואו ויגידו צדקתו לעם גולד כי עשה**, או משעה שהוא דיבר שכתוב **זרע יעברנו יסופר לה' לדוד**, ורבינא סובר משעה שנזרע שכתוב **זרע יעברנו**, ור"ב בר יצחק אומר משעה שנימול שכתוב **עני אני וגורע נעוריי** **אמתיא** ואין לקרוא אמתיא שמו של אמונים אלא שאומרים אמתיא, **אמתיא** ור"א אומר שמה שר"א למד קל מלך נאמן. חיל מבאר בפסוק **לכן הרחיבה שאלו נפשה ופקדה פיה לבכי חוק** ואמר ר' אהרן ר"ל למי שמשייר אפילו חוק אחד ור' יוחנן אמר שהקב"ה לא רוצה שידונן ק"ל לבכי חובה אלא אפילו אם לא למד אלא חוק אחד, וכן נחלקו בפסוק **ויהיה בכל הארץ נאם ה' פי רוצה בה יכרתו ויגורו והשלישית יוותר בה**, ור"ל למד שלישי של בני שם, ור' יוחנן אמר שאין הקב"ה רוצה שידונן ק"ל אלא אפילו שלישי של נח ויוותר, וכן נחלקו בפסוק **כי אניכי בעלתי בכס ולקחתיו אתכם אותי מעיר ושנים ממשפחה** ור"ל אומר שהדברים כפשוטם, ור' יוחנן אומר שכתוב הקב"ה רוצה שידונן ק"ל אלא הכוונה שאחד מעיר מוכה את כל העיר ושנים ממשפחה מזכים את כל המשפחה, וכן דרש רב כהנא לפני רב הפני בר שהדברים כפשוטם ואמר לו רב שלא נח לקב"ה לדרוש כך אלא אמר מעיר מוכה את כל העיר ואחד ממשפחה מזכה את כל המשפחה. **רב ראה** שוב כהנא חופף ראשו ואז לא שלב לפניו אמר לו רב ולא תמצא בארץ החיים אמר לו רב כהנא אתה מקללני אמר לו רב שאני לומר את הפסוק שהתורה לא תמצא בני שמתיא ועצמו ועליו.

רב סימאי אומר שבפסוק אחד נאמר **ולקחתיו אתכם לי לעם וכתוב והבאתי אתכם** ויש להקיש ביאתם ממצרים כביאתם לארץ שנכנסו רק שנים מתוך ס' יבואו והשאר מתו בימי אפלה, ואמר רבא שכן יהיה בימות המשיח שכתוב וענתה שמה כימי נעוריה וכיום עלותה מארץ מצרים.

דף קיג ר' חייא ור"ש בן רבי ממתי תינוק משתחבט וחי' עוה"ב, אם משעת לידתו שכתוב **יבואו ויגידו צדקתו לעם גולד כי עשה**, או משעה שהוא דיבר שכתוב **זרע יעברנו יסופר לה' לדוד**, ורבינא סובר משעה שנזרע שכתוב **זרע יעברנו**, ור"ב בר יצחק אומר משעה שנימול שכתוב **עני אני וגורע נעוריי** **אמתיא** ואין לקרוא אמתיא שמו של אמונים אלא שאומרים אמתיא, **אמתיא** ור"א אומר שמה שר"א למד קל מלך נאמן. חיל מבאר בפסוק **לכן הרחיבה שאלו נפשה ופקדה פיה לבכי חוק** ואמר ר' אהרן ר"ל למי שמשייר אפילו חוק אחד ור' יוחנן אמר שהקב"ה לא רוצה שידונן ק"ל לבכי חובה אלא אפילו אם לא למד אלא חוק אחד, וכן נחלקו בפסוק **ויהיה בכל הארץ נאם ה' פי רוצה בה יכרתו ויגורו והשלישית יוותר בה**, ור"ל למד שלישי של בני שם, ור' יוחנן אמר שאין הקב"ה רוצה שידונן ק"ל אלא אפילו שלישי של נח ויוותר, וכן נחלקו בפסוק **כי אניכי בעלתי בכס ולקחתיו אתכם אותי מעיר ושנים ממשפחה** ור"ל אומר שהדברים כפשוטם, ור' יוחנן אומר שכתוב הקב"ה רוצה שידונן ק"ל אלא הכוונה שאחד מעיר מוכה את כל העיר ושנים ממשפחה מזכים את כל המשפחה, וכן דרש רב כהנא לפני רב הפני בר שהדברים כפשוטם ואמר לו רב שלא נח לקב"ה לדרוש כך אלא אמר מעיר מוכה את כל העיר ואחד ממשפחה מזכה את כל המשפחה. **רב ראה** שוב כהנא חופף ראשו ואז לא שלב לפניו אמר לו רב ולא תמצא בארץ החיים אמר לו רב כהנא אתה מקללני אמר לו רב שאני לומר את הפסוק שהתורה לא תמצא בני שמתיא ועצמו ועליו.

רב סימאי אומר שבפסוק אחד נאמר **ולקחתיו אתכם לי לעם וכתוב והבאתי אתכם** ויש להקיש ביאתם ממצרים כביאתם לארץ שנכנסו רק שנים מתוך ס' יבואו והשאר מתו בימי אפלה, ואמר רבא שכן יהיה בימות המשיח שכתוב וענתה שמה כימי נעוריה וכיום עלותה מארץ מצרים.

